

گزارش کوتاه علمی

گزارش پروانه (*Phycodes radiata* (Lep.: Brachodidae) از ایران

حمزه رضانی کریم*، سهراب ایمانی و مریم بصیریان

گروه حشره‌شناسی، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، تهران، ایران

راجش کومار

گروه حشره‌شناسی انستیتو تحقیقات کشاورزی هندوستان، واحد پوسا، دهلی نو، هندوستان

در بررسی‌های انجام شده در سال ۱۳۸۹ در منطقه کرمان روی درخت انجیر (*Ficus carica* L.)، نوعی لارو بال‌پولک‌دار مشاهده گردید که علی‌رغم شباهت‌های فراوان لارو و نحوه خسارت آن به بید انجیر (*Choreutis nemorana* (Hubner) از خانواده Choreutidae، حشره کامل آن متفاوت بود. نمونه این حشره پس از شناسایی اولیه نزد نویسنده سوم ارسال گردید و گونه این حشره (*Phycodes radiata* (Ochsenheimer, 1808) از خانواده Brachodidae تشخیص داده شد (Kallies et al., 2011; Kallies, 2004).

لاروهای این حشره از اپیدرم فوقانی و بافت پارانشیم برگ‌های درخت انجیر تغذیه نموده و برگ‌ها را توری شکل می‌کنند و همچنین در حین فعالیت روی برگ‌ها با تنیدن تار سبب مچاله شدن برگ می‌شوند.

لاروها از نوع اروسی‌فرم با سه جفت پای سینه‌ای و پنج جفت پای کاذب شکمی، به رنگ سبز تیره با سر و پیش قفسه سینه اسکروتینه و تیره هستند. همچنین در سطح زیرین بدن لارو، یک خط سفید طولی وجود دارد. حشره بالغ شب‌پره کوچکی است که عرض آن با بال باز ۱۸-۱۹ میلی‌متر و شاخک از نوع نخی است. بال‌های جلو خاکستری مایل به قهوه‌ای و دو نوار عرضی تیره بر روی بال‌های جلو قرار گرفته است. بال‌های عقب نیز به رنگ قهوه‌ای تیره همراه با دو لکه طلایی رنگ و همچنین ریشک‌های حاشیه‌ای طلایی رنگ است. شکم در سطح پشتی تیره رنگ، همراه با پنج حلقه عرضی طلایی رنگ است (Kumar & Ramamurthy, 2010).

* مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی : hamzehr@gmail.com

تاریخ دریافت : ۹۰/۴/۲۱، تاریخ پذیرش : ۹۰/۱۱/۲۵

این گونه که تا کنون از کشورهای نپال، سریلانکا، هندوستان، افغانستان و پاکستان گزارش شده است، برای اولین بار از ایران گزارش می‌شود.

واژه‌های کلیدی : شب‌پره، *Phycodes radiata*, Brachodidae، ایران، گزارش جدید

منابع

- Kallies, A. 2004. The Brachodidae of the Oriental region and Adjacent Territories (Lepidoptera: Sesiioidea). *Tijdschrift Voor Entomologie*, 147: 1-20.
- Kallies, A., Wang, M. & Arita, Y. 2011. A New Species of Phycodes from China (Lepidoptera: Sesiioide: Brachodidae). *Zootaxa*, 2797: 54-56.
- Kumar, R. & Ramamurthy, V.V. 2010. Morphology and Bionomics of *Phycodes radiata* Ochseneimer (Lepidoptera: Brachodidae) from New Delhi, India. *Tijdschrift Voor Entomologie*, 153: 15-24.